

ת"א (באר שבע) 3220/09 - דוגוש בניין והשקעות תכנון ופיתוח בע"מ נ' קיבוץ זיקים אגודה שיתופית בע"מ

ת"א (באר-שבע) 3220-09 - דוגוש בניין והשקעות תכנון ופיתוח בע"מ ואח' נ' קיבוץ זיקים אגודה שיתופית בע"מ ואח' מחוזי באר-שבע

ת"א (באר-שבע) 3220-09

1. דוגוש בניין והשקעות תכנון ופיתוח בע"מ

2. אבו דוגוש 1984 בע"מ

נגד

1. קיבוץ זיקים אגודה שיתופית בע"מ

2. הר טוב לוי חברה לבניין בע"מ

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[28.08.2019]

כבוד השופט יעקב דנינו

החלטה ופסיקתה

ביום 23.11.09 הגישו התובעות תביעה נגד הנתבעות, שעניינה בדרישה לתשלום כספים בגין עבודות שלפי הנטען ביצעו התובעות. הנתבעת 1 הגישה תביעה שכנגד.

בדיון שנערך בבית המשפט ביום 15.3.11, צוין בהחלטה כי חרף יריעת המחלוקת בין הצדדים, קיימות נקודות השקה שונות, שבכוחן להצמיח פתרון לפלוגתא הניטשת בין הצדדים, באמצעות הליך גישור. נוכח זאת, הורה בית המשפט לבעלי הדין למסור עמדתם בנדון.

נוכח הסכמת הצדדים, בהחלטתו מיום 27.3.11 הורה בית המשפט על העברת ההליך לגישור. בהחלטה משלימה מיום

18.5.11 הורה ביהמ"ש על מינויו של עוה"ד עמוס גבריאלי כמגשר בהליך.

ביום 23.2.12 נמסרה הודעה מאת המגשר, אליה צורף הסכם גישור חתום ומאושר על ידי הצדדים. על רקע זאת, בו ביום כב' השופט נצר נתנה תוקף של פסק דין להסכם הגישור המצורף.

במסגרת הסכם הגישור האמור הסכימו הצדדים כי לצורך סילוק סופי, מלא ומוחלט של כל התביעות ביניהם, ימונה המהנדס ושמאי המקרקעין, מר יצחק חייט, כמומחה מוסכם מטעמם לבדיקת כלל הטענות ההדדיות, וכי יערוך חוות דעת אשר תכריע בכלל המחלוקות.

בסעיף 1(ו) להסכם הגישור נקבע: "חוות הדעת הסופית תהא אחרונה ומכרעת, והאמור בה יחייב את הצדדים ללא כל יכולת ערעור או השגה, כפסק דין חלוט".

מסיבות שאינן מחוורות די הצורך, בחלוף כשלוש שנים מאז אושר הסכם הגישור, המומחה המוסכם לא החל בעבודתו. לאחר בקשות שונות שהוגשו, ביום 26.5.15 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרתה צוין: "בנסיבות שנוצרו יש אכן לקוות ולהניח כי זו הפעם עם שובו של המומחה לפעילות סדירה, ניתן יהיה לממש המינוי". ב"כ התובעת 2 נדרש למסור הודעת עדכון בנדון.

אחר שהוברר כי המומחה קיבל שכרו, הוא החל בעבודתו, ומאז נדרש בית המשפט, מפעם לפעם, ליתן עמדתו ביחס להיבטים שונים שבאו לכלל ביטוי בעבודת המומחה.

ביום 18.2.19 הגישה התובעת 2 "בקשה דחופה למתן הוראות למומחה", במסגרתה ציינה כי ביום 20.1.19 ניתנה חוות דעתו הסופית של המומחה. ואולם, המומחה הוסיף וכתב בחוות דעתו, כי ככל שהנתבעת 2 תבקש למנות מודד מומחה, על מנת להידרש לפלוגתא הניטשת בין הצדדים בנוגע לטעות בסימון חלק מהמגרשים, הוא יעתר לכך בכפוף לתשלום שכר נוסף על ידי הצדדים גם יחד.

התובעת 2 טענה, כי מאז ניתן המנדט בידי המומחה להגיש חוות דעת, חלפו שנים רבות, ואך עתה הוגשה חוות הדעת. בנסיבות אלה, כך לפי הנטען, לא מן הדין לאפשר למומחה "לשוב ולפתוח הליכים שהוכרעו ונחתמו בהפקת חוות דעת סופית ומכרעת" (סעיף 17 לבקשה). לפיכך, נתבקש בית המשפט לקבוע כי עם מתן חוות הדעת הסופית, סיים המומחה את מלאכתו.

ביום 17.3.19 הגישה הנתבעת 2 תגובתה לבקשה, במסגרתה טענה כי עם מתן פסק הדין מיום 23.2.12, אשר העניק תוקף להסכם הפשרה שבין הצדדים, "סיים כב' ביהמ"ש את מלאכתו בתיק, ולא ניתן להגיש בתיק בקשות למתן הוראות, ובוודאי לא מתן הוראות למומחה שמונה בהליך הגישור" (סעיף 1 לתגובה).

ממילא, כך נטען, במסגרת הסכם הגישור נקבע כי המומחה יבקר בפריויקט "בנוכחות הצדדים". חרף זאת, המומחה ביקר בנכס ללא נוכחות הצדדים, "ומשיבה 2 הלינה על כך וטענה, כי נגרם לה כתוצאה מכך עיוות דין" (שם, סעיף 2).

הנתבעת 2 הוסיפה וטענה כי אחת השאלות שהיו שנויות במחלוקת בין הצדדים, סבה אחר טענתה בדבר טעות מדידה בשטח. בחוות דעתו הסופית ציין המומחה כי לא בדק טענה זו, תוך שהותיר מחלוקת זו "למועד מאוחר יותר וככל שהצדדים יחפצו ללבנה, יעשה הדבר לאחר שישולם שכר" (ס' 15.6.2 לחוות הדעת). בהתאם לכך ציין המומחה, כי ככל שלאחר הגשת חוות דעתו הסופית, הנתבעת 2 תחפוץ בכך, הוא יערוך פניה מתאימה ללשכת המודדים על מנת שתמנה מודד מוסמך שיכריע במחלוקת בעניין זה. נוכח זאת, ומאחר שהנתבעת 2 פנתה למומחה על מנת שישלים חוות דעתו בהקשר זה, אין לומר כי המומחה סיים מלאכתו.

בתגובתה מיום 18.3.19 הצטרפה התובעת 1 לעמדת התובעת 2, תוך שציינה כי המחלוקת בדבר טעות המדידה צומצמה על ידי המומחה לסך של 18,662 ₪ בתוספת מע"מ (סעיף 15.6.3 לחוות דעת המומחה), ואילו שכר הטרחה שנדרש על ידי המומחה בגין בירור סוגיה זו, גבוה מכך משמעותית.

תחת הגשת תשובה לתגובה, ביום 25.3.19 הגישה התובעת 2 הודעה מטעם התובעות, בצד "בקשה למתן תוקף של פסק דין להסדר הגישור ולחוות הדעת". התובעת 2 ציינה כי מאחר שגדר המחלוקת בעניין הטעות בסימון חלק מן המגרשים, מסתכם לעמדת המומחה בסך של 18,662 ₪ בתוספת מע"מ, "הרי שמשיקולי זמן ותועלת כלכלית, המבקשת מוותרת על הבקשה למתן הוראות, ותקבל בהכנעה את עמדתו השנויה במחלוקת של המומחה" (סעיף 3 לבקשה). משכך, עתרו התובעות "ליתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור ולחוות הדעת לצורך אכיפתם" (שם, סעיף 7).

התובעות ציינו עוד בהודעתם, כי ביקשו מהמומחה שיעדכן את חוות דעתו בהתאם, אך המומחה הודיע כי אין בכך צורך, וכי חוות דעתו מיום 20.1.19 הינה חוות הדעת הסופית (שם, ס' 6).

עוד בטרם היה סיפק בידי הנתבעת 2 למסור תגובתה לבקשה החדשה, בהתאם להחלטת בית המשפט המוקדמת, ביום 10.4.19 הגישה התובעת 2 "בקשה למתן פסיקתא", היא הבקשה המונחת להכרעה ביריעה זו.

במסגרת הבקשה נטען, כי מאחר שביום 23.2.12 ניתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור, ממילא אין מקום להידרש לבקשה הקודמת שהגישו התובעות למתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור ולחוות הדעת. נטען כי יש מקום ליתן פסיקתא כפי תוכן חוות דעתו של המומחה, אשר לגביה נקבע כאמור, כי כוחה "כפסק דין חלוט, שאינו ניתן לערעור".

במסגרת הבקשה, הוסיפה ופירטה התובעת עמדתה ביחס לסכומים שעל פניו, הנתבעת 2 חייבת לשלם לתובעות, בהתאם למתווה שנקבע בהסכם הגישור ועל רקע חוות הדעת שניתנה. בהקשר זה יצוין כי בסעיף 1(ח) להסכם הגישור, נקבע כי הנתבעת 2 היא אשר תשלם לתובעות כל סכום שייקבע בחוות הדעת הסופית, בכפוף לסייג המאפשר פירעון הסכום מאת הנתבעת 1, ככל שהנתבעת 2 לא תפעל לשלם חובה.

ביום 18.4.19 הגישה הנתבעת 2 תגובה, במסגרתה חזרה על טענתה, כי במסגרת הסכם הגישור נקבע כי על המומחה לבקר בפרויקט "בנוכחות הצדדים". לדבריה, חרף זאת, לא נערך ביקור במקום בנוכחות הצדדים, הגם שהנתבעת 2 ביקשה זאת מהמומחה, לרבות לאחר הוצאת הטיוטה הראשונה של חוות הדעת. בהתחשב בכך, לפי הנטען, המומחה הגיע למסקנות שגויות.

כן נטען, כי פסיקתא אמורה לשקף בתמצית את פסק הדין, ואילו חוות דעת המומחה אינה בגדר פסק דין ולא ניתן ליתן פסיקתא על יסודה. ממילא, נטען, כי התובעת 2 עותרת שבית המשפט יפרש את הסכם הגישור השקול כפסק דין, ויערוך חישובים, בעוד אשר פסיקתא אמורה להוות תמצית פסק הדין בלבד.

הנתבעת 2 הוסיפה וטענה כי בכל מקרה, החישובים שערכה התובעת 2, כמפורט בבקשה שהגישה ביום 10.4.19 לא נעשו בערכים נכונים. זאת, מאחר שהיה מקום להפחית 365,000 ₪ כנזכר בסעיף 2(ג) להסכם הגישור, כמו גם סך של 185,000 ₪ כנזכר בסעיף 2(ד) להסכם הגישור, מהסכום הנומינלי ולא מהסכום המשוערך (טענה דומה הועלתה ביחס לסך של 18,662 ₪ בתוספת מע"מ, בעניין הטעות הלכאורית בסימון חלק מהמגרשים).

בתשובת התובעת 2 לתגובת הנתבעת 2, נטען כי אין מקום לעת הזו לאפשר לנתבעת 2 לעורר לראשונה טענה כי המומחה נתן את חוות הדעת ללא שביקר בשטח, בפרט כאשר לא הוגשה בקשה מתאימה לבית המשפט במועד מוקדם יותר.

התובעת 2 הוסיפה וטענה, כי עמדת הנתבעת 2, מהווה קו ישיר להתנהלותה בהליך בכללותו, שהורתו כאמור לפני כעשר שנים, ולמעשה, כל רצונה אינו אלא ליצור סחבת נוספת.

ביום 20.5.19 הגישה התובעת 1 עמדתה בעניין הבקשה לאישור הפסיקתא, תוך שציינה כי לעמדתה יש להעביר את הסכומים שתשלם הנתבעת 2 לקופת בית המשפט עד למתן הכרעה במחלוקת הניטשת בין התובעות לבין עצמן, ביחס לחלוקת הכספים ביניהן.

הדיון בבית המשפט מיום 16.7.19

נוכח טענות הצדדים, נערך דיון בבית המשפט, במסגרתו חזרו הצדדים על טענותיהם.

ב"כ התובעת 1 הוסיף וטען, כי אינו עומד על האמור בתגובתו מיום 20.5.19 לעניין הפקדת הסכומים שישולמו בקופת ביהמ"ש. זאת, מאחר שבאי כוח התובעות הגיעו להסכמה כי הסכום שישולם על ידי התובעת 2, יופקד בחשבון נאמנות שייפתח על ידם עד למתן הכרעה במחלוקת ביניהן.

לגופו של עניין, כך נטען, המומחה ביקר בנכס ביום 20.4.16, לבקשת הנתבעת ובהסכמתה, תוך תיאום הביקור עם מר טל מור, נציג הנתבעת 1. בהקשר זה נטען עוד כי קיים פרוטוקול שנערך בפני המומחה, במסגרתו באי כוח הצדדים הסכימו כי המומחה יבקר במקום ללא נוכחותם. ב"כ התובעת 1 ציין עוד כי הטענה לפיה היה על המומחה לבקר בנכס בנוכחות הצדדים, לא הועלתה על ידי הנתבעת 2 משנת 2016, וכי למעשה גם כאשר נשלחו השגות למומחה, לא הועלתה טענה בנדון.

ב"כ הנתבעת 2 מצדו ציין תחילה, כי לא הביא עמו לדיון את האסמכתאות בעניין פנייתו למומחה בדרישה לבקר בנכס, אף שביקש להפנות לפרוטוקול פגישה שנערכה עם המומחה ביום 2.1.18. לשאלת בית המשפט, מתי פנתה הנתבעת 2 לבית המשפט בעניין דרישתה כי יערך ביקור בנכס בנוכחות הצדדים, ציין ב"כ הנתבעת 2: "אני משיב שלא פנינו לבית המשפט בכלל" (עמ' 14 לפרוטוקול שורה 30).

עוד הוסיף וטען ב"כ הנתבעת 2 כי בפרוטוקול מסכם ציין המומחה, כי ככל שמי מבין הצדדים יהא סבור כי נדרש ביקור נוסף בפרויקט, על מנת לבדוק סוגיות שנויות במחלוקת, יפעל להודיע למומחה מה הן הסוגיות שלא באו על פתרון, ואשר תיפתרנה אם המומחה יבקר בפרויקט. לשאלת בית המשפט האם הודיעה הנתבעת 2 למומחה על הסוגיות שלא באו על פתרון, השיב בא כוחה כי הודיעו למומחה, אף שלא צירף אסמכתא מתאימה בנדון.

בית המשפט הוסיף ושאל את ב"כ הנתבעת 2, מדוע לא פעל לתקוף את חוות הדעת השקולה כפסק דין, בהליך משפטי מתאים, בשים לב לטענתו כי בחוות הדעת נפל "פגם מהותי... שכן המומחה חרג מהסמכות שלו" (עמ' 15 לפרוטוקול שורה 27). במענה לכך, השיב ב"כ הנתבעת 2 כי בכוחו "לתקוף את פסק הדין, ואני לא חושב שאני מוגבל בזמן שאני יכול לתקוף את פסק הדין" (שם, שו' 30-31).

אחר שנערכה הפסקה, תחילה נטה ב"כ הנתבעת 2 לקבל את הצעת בית המשפט לסיום המחלוקות בין הצדדים. ואולם, בסופו של דבר, הגם שבשגגה הדבר לא קיבל ביטוי בפרוטוקול הדיון, ב"כ הנתבעת 2 עמד על כך שתינתן החלטה. דיון והכרעה

שלוש טענות שונות מעלה הנתבעת 2, מדוע אין מקום שבית המשפט יידרש למתן הפסיקתא לטובת התובעות: הטענה הראשונה, כי המומחה חרג מיריעת המנדט שניתנה לו, עת ערך ביקור בנכס ללא נוכחות הצדדים, הגם שהדבר מתחייב מהאמור בסעיף 1(ז) להסכם הגישור;

הטענה השנייה, כי המומחה עצמו מציין בחוות הדעת, כי נותרה סוגיה שהוא לא נדרש אליה, בעניין הטענה בדבר טעות בסימון חלק מן המגרשים, ועל כן אין לראות את חוות הדעת כסופית;

הטענה השלישית, כי בית המשפט סיים את מלאכתו עם מתן פסק הדין מיום 23.2.19, וממילא, התובעות מבקשות שביהמ"ש יפרש את הסכם הגישור ולא רק ישקף את תמציתו. משכך, אין בכוחו של ביהמ"ש להיזקק למתן פסיקתא. נדון בטענות כסדרן.

טענה ראשונה - המומחה חרג מיריעת המנדט, עת ערך ביקור בנכס ללא נוכחות הצדדים
הנתבעת 2 מלינה על כך שחוות דעתו של המומחה ניתנה ללא שנערך ביקור בנכס "בנוכחות הצדדים", חרף לשונו הברורה של סעיף 1(ז) להסכם הגישור, שקיבל תוקף של פסק דין. לטענתה, "נגרם לה כתוצאה מכך עיוות דין" (ס' 2 לתגובה מיום 17.3.19).

עם זאת, הנתבעת 2 מודה כי את טענותיה בהקשר זה עליה להביא לכלל ביטוי מעשי במסגרת הליך משפטי נפרד, ולא בהליך דנא. כך, בס' 5 לתגובה מיום 17.3.19 ציינה הנתבעת 2: "המשיבה 2 שומרת לעצמה את טענותיה וזאת במסגרת המשפטית הנאותה", ובס' 3 לתגובה מיום 18.4.19 שבה וכתבה: "יצוין כי בכוונת משיבה 2 למצות את זכויותיה בעניין זה, בהליך מתאים, כפי שהודיעה למומחה טרם הוציא את חוות הדעת הסופית".

עמדת הנתבעת 2, לפיה עליה לברר טענתה בנדון במסגרת הליך נפרד, שלובה וכרוכה בטענתה האחרת, לפיה עם מתן פסק הדין ביום 23.2.12 'קם בית המשפט מכיסאו', ואין הוא מוסמך להיזקק למתן החלטות משלימות.

מכל מקום, מעת שהנתבעת 2 עצמה טוענת כי אין מקום להיזקק לטענתה בנדון (השוו: עמדת בא כוחה בדיון מיום 16.7.19 עמ' 15 לפרו' שו' 23-29), ממילא, מתייתר הצורך להכריע בטענה לגופו של עניין.

עם זאת, אין צריך לומר כי טענות הצדדים, ובכלל זאת טענות התובעות, שמורות להם, ככל שתוגש על ידי הנתבעת 2 תביעה מתאימה. הדברים אמורים לרבות ביחס לטענת התובעות כי מאחר שבהסכם הגישור נקבע שחוות הדעת הסופית תהא אחרונה ומכרעת, והאמור בה יחייב את הצדדים "ללא כל יכולת ערעור או השגה כפסק דין חלוט", כי אז אין הנתבעת 2 יכולה להשיג כלל על תוקף חוות הדעת. כן הדברים אמורים ביחס לטענת התובעות כי במשך זמן רב נותרה הנתבעת 2 בחוסר מעש, ולא ביקשה לחייב את המומחה לערוך ביקור בנוכחות הצדדים, וממילא ביקור המומחה במקום היה בידיעת ובהסכמת הצדדים, ואף ביחס לטענתן כי בכל מקרה, לא הונחה תשתית כלשהי לבסס הטענה כי נגרם לנתבעת 2 נזק כלשהו כתוצאה מאי עריכת ביקור בנוכחות הצדדים (לענין הטענה האמורפית, ללא פירוט, כי אי קיום הביקור גרם לנתבעת 2 נזק שטיבו לא הוברר, ראו גם ס' 18 לסיכומי הנתבעת 2) (ראו עוד: ס' 2.8.1 לסיכומי התובעת 1).

הטענה השנייה - המומחה לא נדרש לטענה בדבר הטעות בסימון חלק מהמגרשים, ולכן, חוות דעתו אינה סופית בסעיף 15.6 לחוות דעתו, ציין המומחה כי הנתבעת 2 העלתה בפניו טענות בדבר טעות בסימון חלק מהמגרשים, אשר נגרמה לטענתה כתוצאה ממדידה שגויה של המודד ששירותיו נשכרו על ידי התובעות.

המומחה ציין כי טענה זו לא נבדקה, מאחר ששני הצדדים לא שילמו שכר טרחתו, ואף נמנעו מתיאום פגישות עמו כאשר נדרש הדבר. על כן, ציין המומחה כי העדיף לערוך את חוות דעתו ללא התייחסות לסוגיה זו, תוך שהוסיף וציין כי ככל שהצדדים יחפצו ללבן סוגיה זו, "ייעשה הדבר לאחר שישולם שכרי" (שם, ס' 15.6.2).

מכל מקום, המומחה הוסיף וציין כי בדק את טענות הנתבעת 2 בנדון, ומצא כי הובאו ראיות לנזקים בשיעור כולל בסך ₪ 18,662 בתוספת מע"מ (שם, ס' 15.6.3).

הנתבעת 2 טענה כי מאחר שהמומחה ציין מפורשות כי חוות הדעת אינה מכילה התייחסות לאחת מהפלוגתאות שעמדו בפניו להכרעה, ממילא, אין לקרוא מסקנה כי חוות דעתו הינה "סופית" (ס' 5 לתגובה מיום 17.3.19; השוו: סעיף 1(ו) להסכם הגישור). עוד הוסיפה וטענה הנתבעת 2 כי העבירה למומחה את חלקה בשכר הטרחה, ומשכך, יש להמתין עד אשר המומחה ייתן הכרעתו אף ביחס לרכיב הנוגע לטענתה בדבר הטעות בסימון חלק מהמגרשים.

ביום 25.3.19 הודיעו התובעות כי "משיקולי זמן ותועלת כלכלית", הן לא עומדות על הבקשה למתן הוראות, "ותקבל בהכנעה את עמדתו השנייה במחלוקת של המומחה" (ס' 3 להודעה). לאור זאת, צירפו התובעות הסכמתן לקזז מהסכום הכולל שנקבע על ידי המומחה, את הסכום הנזכר על סך ₪ 18,662 בתוספת מע"מ.

נוכח עמדת התובעות, ברי כי מתייטר הצורך להידרש לטענת הנתבעת 2 בנדון. מעת שהתובעות הסכימו לקיזוז הסכום האמור ע"ס 18,662 ₪ בתוספת מע"מ, הרי חוות דעתו של המומחה - ככל שלא הייתה כן עד אותו מועד - הפכה להיות "חוות הדעת הסופית" (ראו עמדתו של המומחה עצמו, כפי שנשלח במייל לב"כ התובעת 2, כמצורף כנספח ד' לתגובה שהגישו התובעות ביום 25.3.19).

בשולי פרק זה, ייאמר כי בכל מקרה טיעוניה של הנתבעת 2 בנדון מעוררים חוסר נוחות. לאמור, המומחה ציין בחוות דעתו כי טענת הנתבעת 2 בדבר הטעות בסימון חלק מהמגרשים, לא נבדקה על ידו, "מאחר ששני הצדדים לא נענו לתביעותי לתשלום שכרי בהתאם למוסכם, וגם נמנעו מתיאום פגישות עמי כאשר זה נדרש. עקב התנהלותם (הזו) של שני הצדדים, נמשכה והתמשכה בדיקת התיק דנן" (ס' 15.6.1 לחוות הדעת). חרף זאת, לאחר שניתנה חוות דעתו הסופית של המומחה, לפתע הזדרזה הנתבעת 2 לפנות למומחה על מנת שישלים את התייחסותו לרכיב החסר בחוות הדעת, ואף חשה להעביר לו את חלקה בשכר הטרחה (ס' 3.2 לתגובת הנתבעת 2 מיום 17.3.19). ככל שהנתבעת חפצה במתן התייחסות המומחה לטענתה בדבר הטעות בסימון חלק מהמגרשים, לא ברור מדוע לא נענתה לפנייתו לתשלום שכרו עובר לעריכת חוות הדעת. העובדה כי פעלה לעשות כן רק לאחר שחוות הדעת ניתנה, ובפרט כאשר מדובר ברכיב כספי זניח יחסית לסכום הסופי שנקבע בחוות הדעת, אינה מסייעת להקהות מתוקף טענות התובעות ביחס להתנהלותה. בכך עוד טרם נתתי דעתי לטענת התובעות, כי בכל מקרה אין היגיון כלכלי לאפשר למומחה לבדוק את שאלת החבות ברכיב זה ע"ס 18,662 ₪ בתוספת מע"מ, כאשר על בעלי הדין לשאת הן בעלות מודד מוסמך והן בתשלום שכרו של המומחה, כך שלא ברור כלל שסכום ההוצאה בו יידרשו לשאת אינו גבוה יותר מעלות הרכיב שעל המומחה לבדוק. הטענה השלישית - ביהמ"ש סיים מלאכתו עם מתן פסק הדין, ואין בכוחו להיזקק למתן פסיקתא הנתבעת 2 טענה כי לאור פסק הדין מיום 23.2.12, שנתן תוקף להסכם הגישור אליו הגיעו הצדדים, "סיים כב' ביהמ"ש את מלאכתו בתיק, ולא ניתן להגיש בתיק בקשות למתן הוראות, ובוודאי לא מתן הוראות למומחה שמונה בהליך הגישור" (ס' 1 לתגובה מיום 17.3.19). הנתבעת 2 הוסיפה וטענה כי לא נקבע בהסכם הגישור, כי מי מהצדדים יוכל לפנות לביהמ"ש בבקשה למתן הוראות למומחה.

בתגובה הנוספת שהגישה ביום 18.4.19 טענה עוד הנתבעת 2, כי פסיקתא אמורה להוות תמצית פסק הדין, ואין בכוחה להוסיף או לשנות מתוכנו. לדידה, חוות דעת המומחה אינה בגדר פסק דין, ומשכך, אין מקום למתן פסיקתא על יסודה (ס' 4 לתגובה).

עוד הוסיפה וטענה הנתבעת 2 כי בבקשה למתן פסיקתא, עותרות התובעות לכך שביהמ"ש יפרש את הסכם הגישור, ויערוך חישובים, אך כאמור פסיקתא אמורה להוות תמצית פסק הדין בלבד, בוודאי מקום בו ביהמ"ש נתן תוקף של פסק דין להסכם גישור שלא נוסח על ידו.

כבר בפתח הדברים ייאמר כי לטעמי, טענות הנתבעת 2 בהקשר זה מהולות בחוסר תום לב. כאמור, התביעה בהליך דנא הוגשה ביום 23.11.09, לפני כ-10 שנים (!). כעבור כשנתיים ומחצה, ניתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור אליו הגיעו הצדדים. בפתח הסכם הגישור צוין כי לצורך סילוק סופי, מלא ומוחלט של טענות הצדדים, האחד כלפי משנהו, הצדדים ממנים את המהנדס ושמואי המקרקעין, מר יצחק חייט, כמומחה מוסכם מטעמם, לבדיקת כלל הטענות ההדדיות.

עוד הסכימו הצדדים כי "חוות הדעת הסופית תהא אחרונה ומכרעת, והאמור בה יחייב את הצדדים ללא כל יכולת ערעור או השגה כפסק דין חלוט" (סעיף 1(ו) להסכם הגישור) (ההדגשות אינן במקור). מסיבות שאין להשלים עמהן, רק ביום 20.1.19, בחלוף כשבע שנים מאז הוענק תוקף של פסק דין להסכם הגישור, ניתנה חוות דעתו הסופית של המומחה. חרף הנוסח הברור, הגורף והחד משמעי הכלול בהסכם הגישור, הנתבעת 2 ממאנת להשלים עם תוצאת חוות הדעת. למעשה, הנתבעת 2 טוענת כי עם מתן פסק הדין מיום 23.2.12 'קם ביהמ"ש מכיסאו', ואין הוא מוסמך להיזקק למתן החלטה כלשהי, לרבות פסיקתא, תולדת חוות דעתו של המומחה (השוו: טענת בא כוחה בדיון מיום 16.7.19 עמ' 15 לפרו' שו' 23-25). הנתבעת 2 איננה מפרטת כיצד מבחינה משפטית יכולים התובעים להביא ההליך לכלל סיום מעשי, מקום בו חוות הדעת השקולה כפסק דין ניצבת לימינם, ולדידה, למעשה, אין לתובעים מזור אמיתי. חרף טענתה כי נפל "פגם מהותי מבחינת הסכמת הצדדים, שכן המומחה חרג מהסמכות שלו..." (עמ' 15 לפרו' שו' 27-28), הנתבעת 2 לא פעלה לפתוח בהליך מתאים במהלך שלבי עריכת חוות הדעת, ולא פחות מכך, נותרה בחוסר מעש גם מאז ניתנה חוות דעתו של המומחה ביום 20.1.19. בדיון בביהמ"ש נשאל בא כוחה, מדוע לא פעל לתקוף את חוות הדעת מאז חודש ינואר 2019, ככל שהוא סבור כי עומדת לנתבעת 2 זכות לעשות כן. על כך השיב: "(ש)אני יכול לתקוף את פסק הדין, ואני לא חושב שאני מוגבל בזמן שאני יכול לתקוף את פסק הדין" (עמ' 15 לפרוטוקול ש' 30-31). עולה, אפוא, כי הנתבעת 2 סבורה שעל התובעים להמתין עד למועד בלתי ידוע, אשר בסופו היא תפעל לפתוח בהליך משפטי כלשהו לביטול חוות הדעת, וכי עד לאותו מועד אין בכוח התובעים לקבל מזור.

לכך אין להסכים. משניתנה חוות דעתו של המומחה, ומאחר שנקבע בהסכמה כי תוכנה "יחייב את הצדדים...כפסק דין חלוט", הנתבעת 2 חייבת לפעול בהתאם לאמור בה ובהסכם הגישור. אין להתיר לנתבעת 2 להפוך את היוצרות. כל עוד אין החלטה שיפוטית אחרת המתירה לה שלא לפעול בהתאם לחוות הדעת ולהסכם הגישור, אין היא רשאית לעשות דין לעצמה, ולנתק מוסרותיה מפסק דין חלוט המחייב אותה. זכותו של בעל דין לעשות שימוש בהליך המשפטי, איננה בלתי מוגבלת. אכן, המשפט מזמן יצירתיות מאין כמוה ושעת כושר רחבת היקף להרבות בהליכים. ואולם, אין בכך להתיר הרסן לבעל דין לפעול כאוות נפשו לשחוק גלגלי המערכת השיפוטית, תוך ניסיון לחרוג מפסק דין חלוט. הדברים אמורים הן ביחס לטענות שהעלתה הנתבעת 2 בהליך דנא, בניסיון להתנער מפסק הדין, והן ביחס לרצונה האמורפי לפתוח בהליך משפטי כלשהו במועד לא מוגדר, על מנת לתקוף את חוות דעתו של המומחה, ובינתיים, לא לפעול בהתאם לחוות הדעת שהוגדרה בהסכם הגישור כ"פסק דין חלוט". ברע"א 2919/01 אושרוביץ נ' ליפה נדון עניין הדומה בנסיבותיו לעובדות המקרה דנא. באותו מקרה, נכרת הסכם שכירות בין הצדדים. לימים, הגיש המבקש תביעה לפינוי המשיבה מהדירה. במסגרת ההליך המשפטי הגיעו הצדדים להסכם פשרה, לפיו המבקש ישלם למשיבה דמי פינוי אשר ייקבעו על ידי שמאי מקרקעין שמונה בהסכמה. בהסכם נכתב, בין היתר כי "קביעתו של השמאי תהיה סופית ומוחלטת ותחייב את הצדדים", וכי השמאי יסיים עבודתו תוך 120 ימים ממועד קבלת המינוי, ובכפוף לכך תפנה המשיבה את הדירה תוך 12 חודשים מיום קבלת חוות הדעת. כבמקרה דנא, הסכם זה קיבל תוקף של פסק דין.

חוות דעתו של המומחה הוגשה בחלוף המועד שנקבע בהסכם. בשל כך, לאחר שהתקבלה חוות הדעת, הגיש המבקש בקשה לביטול פסק הדין שאישר את הסכם הפשרה. בקשתו נדחתה. המשיבה פנתה לביהמ"ש בבקשה למתן פסיקתה לצורך הוצאתו לפועל של פסק הדין. הפסיקתה ניתנה, אך ערעור שהוגש לביהמ"ש המחוזי התקבל נוכח פגמים דינאיים שנפלו בהליך אישור הפסיקתה.

המבקש הגיש בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון על החלטת ביהמ"ש המחוזי, אך בקשתו נדחתה. בהחלטה נקבע, בין היתר, כי טענת המבקש לפיה ביהמ"ש לא היה מוסמך לפעול בדרך של מתן פסיקתה, הכוללת ציון של הסכום שקבע השמאי כדמי פינוי, אף שסכום זה לא צוין בהסכם הפשרה, אינה מצדיקה מתן רשות ערעור.

בקשת המשיבה לאישור הפסיקתה שבה להתברר בבימ"ש השלום. המבקש חזר על טענתו כי לא ניתן לאשר פסיקתה שבה מופיע סכום מסוים של כסף, כקביעת השמאי, בלי שסכום זה צוין בפסק הדין שנתן תוקף להסכם הפשרה. לטענתו, על המשיבה להגיש תובענה חדשה אשר עילותיה יהיו פסק הפשרה וקביעת השמאי בדבר גובה דמי הפינוי.

בימ"ש השלום מצא כי אין הצדקה לפתוח הליך משפטי חדש, ונעתר לפסיקתה שהגיש המשיבה, תוך קביעה כי המבקש נהג בחוסר תום לב. ערעור שהוגש לביהמ"ש המחוזי, נדחה, וכך גם בקשת רשות ערעור שהוגשה לביהמ"ש העליון.

ביהמ"ש העליון קבע כי פסק דין שניתן בהסכמה, והוסכם כי הוא יהיה סופי ויסיים את המחלוקות בין הצדדים, "אין לפותחו אלא במקרים נדירים כאשר חל שינוי מהותי בנסיבות היוצר בעליל מצב של אי צדק". באותו עניין, נקבע כי אין בפי המבקש טענה היכולה להישמע, וכי "מטרתו של המבקש כעת היא למנוע הליכי הוצאה לפועל של פסק דין, אשר אין עוד מחלוקת כי יש לו תוקף מחייב וכי ניתן גם להוציאו לפועל".

אף אני סבור במקרה דנא, כי מאחר שנקבע בהסכם הגישור שקיבל תוקף של פסק דין, כי האמור בחוות דעתו של השמאי יחייב את הצדדים "כפסק דין חלוט", אין מקום להותיר את התובעות ללא סעד אופרטיבי, שעה שפסק הדין החלוט מורה על חיוב הנתבעת 2 לשלם להן סכום מוגדר, וזו האחרונה אינה חפצה בכך מטעמים שלא נמצא בהם ממש.

בסיכומיה טענה הנתבעת 2 לראשונה כי לאחר שניתנה חוות הדעת, היה על התובעות "להגיש תביעה בתיק נפרד, בו יכולה הר-טוב להעלות את כל טענותיה כלפי חוות הדעת..." (ס' 11 לסיכומיה). בכל ההערכה, גם בהקשר זה ייאמר כי הטענה מעוררת חוסר נוחות ממשית. התובעות אינן אמורות לפתוח "(ב)תביעה בתיק נפרד", על מנת לממש פסק דין חלוט במסגרתו נפסק לטובתם סכום מוגדר (חוות הדעת, כאמור, שקולה כפסק דין חלוט, לפי הסכמת הצדדים בהסכם הגישור). בוודאי שאין התובעות חייבות לעשות כן, רק על מנת לאפשר לנתבעת 2 "להעלות את כל טענותיה כלפי חוות הדעת". ככל שהדין וההסכם מתיר לפתוח בהליך משפטי כלשהו בנסיבות אלה, על הנתבעת 2 היה לפעול בנדון.

עוד טענה הנתבעת 2 בסיכומיה, לראשונה, כי חוות הדעת אינה מהווה פסק דין, שכן, בהסכם הגישור נקבע כי חוות הדעת תחייב את הצדדים "כפסק דין חלוט" שלא ניתן לערער עליו, ולא כי תהווה פסק דין חלוט (ס' 19 לסיכומיה). מלבד העובדה כי לא ברורה ההבחנה המאולצת בין חוות דעת המחייבת "כפסק דין" שלא ניתן לערער עליו, לבין חוות הדעת שהינה בגדר פסק דין, ומלבד העובדה כי ביהמ"ש לא ישעה לטענה המועלית לראשונה בסיכומים, ומלבד הנגזרת הניבטת מכך לעניין דרך הילוכה של הנתבעת 2, הרי היה בכוחה של הנתבעת 2 להעלות טענה זו בהליך מתאים.

אכן. מעת שניתן פסק הדין מיום 23.2.12 שנתן תוקף להסכם הגישור, על פניו בית המשפט 'קם מכיסאו', כמובנו של מושג זה לעניין החלטת סופיות הדין. ואולם, ביריעה זו אין מבוקש כי בית המשפט יערוך שינוי מהותי בפסק הדין, אלא אך כי יאפשר את מימוש פסק הדין, בהתאם לכללים האריתמטיים הפשוטים הכלולים בהסכם הגישור.

תקנה 198(א) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, קובעת:

"בית המשפט רשאי, לבקשת בעל דין, לערוך פסיקתה, שתכיל את מספר התיק, מועד ההחלטה, שמות בעלי הדין ומענם, הסעד או ההכרעה האחרת שניתנו והוצאות המשפט שנפסקו; הפסיקתה יכול שתהיה ערוכה לפי טופס 16".

מכאן - וידענו זאת מההלכה הפסוקה - כי הפסיקתה יונקת חיותה מפסק הדין העיקרי, ואין לה קיום עצמאי משל עצמה. תכליתה לבטא את התוצאה האופרטיבית הנשקפת מפסק הדין, ולאפשר מימושה בצורה נהירה ופשוטה (רע"א 9643/09 מתן י. מערכות תקשורת ואיתור בע"מ נ' א.ד.י. מערכות סטראו ואזעקות לרכב בע"מ; ע"א 3832/10 מיטרי נ' מחלוק). במקרה דנא, פסק הדין מיום 23.2.12 העניק תוקף של פסק דין להסכם הגישור, הכולל הסכמות שונות, ובכללן מינוי מומחה שחוות דעתו הסופית תחייב כפסק דין חלוט. הסכם הגישור כולל בתוכו נוסחת חישוב פשוטה, לפיה יש ליטול את הסכום שקבע המומחה, ממנו להפחית סכומים מוגדרים כפי שפורטו בהסכם, ואת הנותר תשלם הנתבעת 2 לתובעות (ככל שהסכום לא ישולם על ידי הנתבעת 2 במועד, תעמוד לתובעות הזכות לתבוע פירעונו גם מהנתבעת 1).

עריכת החישוב, אפוא, "אינה אלא פעולת לוואי שאותה הותר בית המשפט לערוך הפסיקתה. זו נערכה על פי פסק הדין החלקי ונחתמה על ידי בית המשפט..." (בש"א 7132/94 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' תעשיות מרסי עפולה בע"מ, עמ' 536).

יתר על כן. בהלכה הפסוקה נקבע כי לעתים פסיקתה יכולה לא רק לבטא את תוצאתו המעשית של פסק הדין, כי אם להבהיר פסק דין או לפרש היבט שאינו מחוור די הצורך (ראו פרשת מיטרי נ' מחלוק). אומנם, ככלל, ראוי להפיג אי בהירות בפסק דין, באמצעות פנייה של רשם ההוצאה לפועל לביהמ"ש בבקשת הבהרה לפי סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל. זאת, מאחר שלפסיקתה יוחדה מטרה מוגדרת ומצומצמת בטיבה. ואולם, נקבע שכאשר הפסיקתה נחתמת על ידי אותו שופט שנתן את פסק הדין, כי אז אפשר שבמקרים מתאימים פסיקתה תוכל לשמש לשם הבהרת פסק הדין (רע"א 426/09 סאלח נ' חברת אזהר - חברה לפיתוח נכסים).

ברי כי המקרה דנא אינו נמנה על המקרים הקלאסיים, בו ניתן פסק דין על ידי בית המשפט, ומתבקשת חתימה על פסיקתה שתשקף את הסעדים האופרטיביים אשר בפסק הדין. כאמור, פסק הדין מיום 23.2.12 נתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור, אשר כלל מינוי מומחה, בצד הוראות נוספות. מעת שהצדדים גילו דעתם בהסכם הגישור כי חוות הדעת הסופית תהא אחרונה ומכרעת, וכי האמור בה יחייב את הצדדים ללא כל יכולת ערעור או השגה כפסק דין חלוט, הרי הסכום שנקבע בחוות הדעת מהווה עוגן מוצק לחיוב הנתבעת 2, אשר ממנו ניתן ליישם את יתר ההפחתות שנקבעו בהסכם הגישור בצורה מפורטת וברורה.

חוות דעתו של המומחה השקולה כפסק דין חלוט, בצד יתר ההוראות בהסכם הגישור, ניתנו מכוחו של פסק הדין שניתן על ידי כב' השופט נצר ביום 23.2.12. נוכח זאת, איני רואה כל מניעה לכך שתיחתם פסיקתה המשקפת את תוכנה האופרטיבי של חוות הדעת, בצד ההוראות בהסכם הגישור. לטעמי, אין המדובר בפרשנות או בהבהרה, כי אם ביישום מעשי בהתאם למנגנון מוגדר. מכל מקום, אף אם ניתן היה לזהות אי בהירות בהוראות הסכם הגישור, סבורני כי ניתן לפרש אותן ללא קושי. בוודאי שבנסיבות העניין הפתרון אינו בדמות אי יישום פסק דין, כעבור כעשר שנים מאז נפתח ההליך, תוך הותרת התובעות ללא סעד.

עם זאת. מאחר שבדעתי להיצמד ליישום מעשי-טכני של ההוראות בהסכם הגישור, מובהר כי בכל מקרה בו תזוהה קיומה של מחלוקת מהותית בין הצדדים ביחס לפירוש הנכון של הוראה בהסכם הגישור, לא יידרש ביהמ"ש להכריע בכך. הדרך לבירור טענות אלו לא היא באמצעות פסיקתה, כי אם במסגרת הליכי הוצאה לפועל שיינקטו לביצוע פסק הדין. ככל שרשם ההוצאה לפועל יהא סבור כי פסק הדין, או חלקו, טעון הבהרה, יהא בכוחו לפנות לביהמ"ש בבקשת הבהרה לפי סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל.

פסיקתה

לאחר שנמצא כי יש מקום ליתן פסיקתה, להלן יפורט הסכום שחייבת הנתבעת 2 לשלם לתובעות, בהתאם להוראות הסכם הגישור, ובכלל זאת בסעיף 1(ח) להסכם, בהתאם למנגנון שנקבע בו:

המומחה קבע כי נכון למועד חוות דעתו מיום 20.1.19, הנתבעת 2 חייבת לשלם לתובעות סך של 1,360,684 ₪ (כולל הפרשי הצמדה). מאחר שהמומחה ציין כי הסכום האמור לא כולל מע"מ (ס' 14.5 לחוות הדעת), הרי חישוב הסכום בצירוף מע"מ, מסתכם בסך של 1,592,000 ₪ (אומנם, התובעת 2 טוענת בסיכומיה כי המומחה שגה, עת חישב את הסכום ללא פסיקת ריבית, בהתאם לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961. ואולם, מאחר שההסכם קובע כי הסכום שייקבע על ידי המומחה יחייב את הצדדים, ללא כל סייג נלווה, אין מקום במסגרת פסיקתה להידרש לפלוגתא הניטשת בין הצדדים האם יש מקום להוסיף ריבית לסכום, ועל כן, אצמד לחוות הדעת וללשון ההסכם ככתבם. בהקשר זה יושם אל לב כי ממילא המומחה ציין בחוות דעתו מפורשות כי "הסכום הנ"ל נכון ליום עריכת חוות דעתי הסופית הזו, ומשוערך ליום זה, ואיננו כולל מע"מ..." (ס' 14.5 לחוות הדעת).

נוכח השגות הנתבעת 2 בעניין טעות המדידה, אשר הוערכו על ידי המומחה בסך 18,662 ₪ בתוספת מע"מ (דהיינו, 21,834 ₪), הסכימו התובעות כאמור להפחית סכום זה מהסך שנקבע על ידי המומחה. נוכח זאת, הסכום שנותר לתשלום הינו 1,570,166 ₪ (1,592,000 ₪ - 21,834 ₪). אינני מקבל טענת הנתבעת 2 בנדון, לפיה יש לשערך את הסך של 21,834 ₪ מחודש אוקטובר 2008. בחוות הדעת צוין סכום מוגדר, 18,662 ₪ בתוספת מע"מ. חזקה על המומחה כי הסכום שציין משוערך, ומכל מקום, בהעדר התייחסות אחרת מצד המומחה לכך, אין מקום לקבל עמדה שאינה עולה במובהק מלשון חוות הדעת, על דרך של שערך סכום זה ממועד מוקדם יותר (בכך אף אינני נדרש לטענת התובעות, כי ככל שיימצא לשערך סכום זה, ראוי לשערך הסכום הכולל שקבע המומחה).

בסעיף 2(ג) להסכם הגישור, נקבע כי מהסכום שייקבע על ידי המומחה, יופחת סך של 365,000 ₪, אותו קיבלו התובעות על חשבון עבודות הפיתוח. הנתבעת 2 טענה בהקשר זה כי יש לשערך סכום זה מאז הועבר לידי התובעות ועד הנה. ואולם, מאחר שבסעיף 2(ג) להסכם נכתב כי "מהסכום שייקבע על ידי המומחה יופחת סך של 365,000 ₪...", ולא צוין כי הסכום ישוערך, חזקה היא שהצדדים שיקפו בהסכם במפורש את ההסכמות ביניהם במלואן. מכל מקום, בדעתי להיצמד לנוסח ההסכם ככתבו, ללא פרשנויות, שכן, כאמור, הדרך לבירור מחלוקות בנדון אינו באמצעות מכשיר הפסיקתה. לפיכך, הסכום לתשלום נותר על סך 1,205,166 ₪ (1,570,166 ₪ - 365,000 ₪).

בהתאם לסעיף 2(ד) להסכם הגישור, סך של 185,000 ₪ המוחזקים בנאמנות בידי ב"כ הנתבעת 1, יועברו לתובעות על חשבון הסכום שייפסק על ידי המומחה. בדיון מיום 16.7.19 ציין ב"כ הנתבעת 1 כי הסכום על פירותיו, נכון למועד הדיון, עומד על סך 187,760 ₪ (עמ' 16 לפרו' שו' 24). לפיכך, הסכום שנותר לתשלום עומד על סך 1,017,406 ₪ (1,205,166 ₪ - 187,760 ₪), ובצירוף פסיקת הצמדה וריבית ממועד מתן חוות הדעת עד למועד החתימה על פסיקתה זו - 1,029,683 ₪.

לאור האמור, אני מורה כי הנתבעת 2 תשלם לב"כ התובעות סך של 1,029,683 ₪, כולל מע"מ, תוך 30 ימים ממועד מתן החלטה ופסיקתה זו, וכי יחול בהקשר זה המנגנון שנקבע בסעיף 1(ח) להסכם הגישור, ככל שהסכום או חלקו לא ישולמו לתובעות במועד.

במקביל, אני מורה כי על ב"כ הנתבעת 1 להעביר את הסכום שהצטבר על סך 187,760 ₪, כפי הוראת סעיף 2(ד) להסכם, לידי ב"כ התובעות, וזאת תוך 30 ימים ממועד מתן החלטה ופסיקתה זו.

כהסכמת ב"כ התובעות, אני מורה כי הסכומים שיועברו אליהם יופקדו בחשבון נאמנות משותף שיפתח על ידי באי כוח התובעות, עד למתן הכרעה או הסכמה ביניהן ביחס לחלוקת הסכום ביניהן.

טרם סיום ייאמר כי מאחר שבבקשה למתן פסיקתה שהגישה התובעת 2 ביום 10.4.19, המשמשת יסוד להחלטה זו, עתרה לחיוב הנתבעת 2 בסכום דומה לזה אשר נקבע כאמור, לא היה מקום בסיכומיה לדרוש סכום גבוה משמעותי מכך, בפרט על יסוד טענה כי לסכום שקבע המומחה יש לצרף ריבית. אין צריך לומר כי טענה שהועלתה לראשונה בסיכומים, ביהמ"ש לא ישעה לה. הוא הדין ביחס לטענה כי יש לשערך את הסכומים שקבע המומחה, מיום הגשת התביעה.

לעניין הוצאות ההליך - לא מצאתי טעם טוב מדוע לא שילמה הנתבעת 2 את הסכום שנקבע בחוות דעתו של המומחה, בהפחתת הסכומים כאמור, עד הנה. העובדה כי הנתבעת 2 סבורה שהמומחה חרג מסמכותו, או כי קיימים כשלים אחרים, אינה מאפשרת לה להתנער מחוות הדעת השקולה כפסק דין חלוט, בהעדר החלטה שיפוטית אחרת.

כאמור. ביריעה זו אין בדעתי לחוות עמדה מכרעת האם יש בכוחה של הנתבעת 2 לפעול לשינוי חוות הדעת, מקום בו בהסכם הגישור נקבע כי חוות הדעת הסופית תהא אחרונה ומכרעת, ותחייב את הצדדים ללא כל יכולת ערעור או השגה כפסק דין חלוט. ואולם, אף אם סבורה הנתבעת 2 כי בכוחה לעשות כן, לא ניתן להלום כי לא תפעל לתקוף את חוות הדעת מאז חודש ינואר 2019, בשל טענת בא כוחה כי "...אני לא חושב שאני מוגבל בזמן שאני יכול לתקוף את פסק הדין" (עמ' 15 לפרו' ש' 30-31), ובינתיים, תעשה דין לעצמה ולא תשלם את המתחייב לפי חוות הדעת והסכם הגישור.

אף אין בדעתי להביע דעה מוחלטת ביחס לדרך הילוכה של הנתבעת 2 במהלך ההליך המשפטי, לרבות על רקע ההחלטות השיפוטיות שניתנו בינתיים. ואולם, למצער, ניתן לומר כי סירובה של הנתבעת 2 לשלם את הסכום שנקבע בחוות הדעת, בכפוף למנגנון בהסכם הגישור, והמשך אחיזתה בטענות סרק מאז ניתנה חוות הדעת ועד הנה, מחייב את ביהמ"ש להביע עמדה בגנות מי אשר פועל בחוסר תום לב, תוך ניסיון בלתי ראוי לדחוק קץ תשלום הסכום בו הוא חייב, שלא כדין. לאור זאת. מצאתי להורות על חיוב הנתבעת 2 לשלם לתובעות, באמצעות באי כוחן, הוצאות בסך 25,000 ₪, וזאת תוך 30 ימים ממועד מתן החלטה ופסיקתה זו. מחצית הסכום תשולם לתובעת 1, ומחציתו האחרת תשולם לתובעת 2. ניתנה היום, כ"ז אב תשע"ט, 28 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.